

Nr 155

Av fru Segerstedt Wiberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:s framställning om anslag till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.

(Lika lydande med motion nr 210 i Andra kammaren)

Sverige deltar i allt större omfattning i det mellanfolkliga samarbetet. Detta engagemang kräver en ständig och effektiv upplysning om de internationella problemen, deras betydelse för vår framtid och om de organisationer som har till uppgift att lösa problemen.

Om samarbetets betydelse och värde är svenskar väl medvetna. Det frivilliga bildningsarbetet bidrar till att befästa och öka denna insikt. Även massmedia och skolans undervisning spelar en stor roll då det gäller att upplysa om samarbetets betydelse. I sin tur leder vetenskapen om samarbetets värde till ett behov av ökade kunskaper, och detta kan endast fyllas genom en fortsatt och ökad upplysningsverksamhet.

Upplysningen måste nå dem som nu är verksamma ute i samhället och särskilt då de unga människorna. För dem kommer de internationella kontakterna att få allt större betydelse antingen de blir verksamma inom landet eller kommer att göra en insats i själva det internationella samarbetet. Ingen kan tvivla på att det senare i växande grad kommer att behöva anlita svensk arbetskraft. Inte minst med tanke på vår traditionella fredspolitik kan man räkna med att svenskar även i fortsättningen skall bli efterfrågade i det internationella samarbetet.

För att motsvara kraven på ökad information är det nödvändigt att skolorna, ungdomsorganisationerna och givetvis de stora bildningsförbunden kan erhålla aktuellt och på lämpligt sätt bearbetat material om det internationella samarbetet.

Det här skisserade verksamhetsfältet är omfattande. Informationen måste gälla sådana stora frågor som själva det fredliga samarbetet, nedrustningen, livsmedelsförsörjningen och arbetet för u-ländernas utveckling. De insatser som nu göres är alltför splittrade och svaga för att motsvara kraven. Riksdagen har tidigare behandlat behovet av effektiva och bättre samordnade åtgärder för upplysningsarbetet om de internationella problemen. 1964 hemställdes i skrivelse att Kungl. Maj:t måtte låta företa en översyn av möjligheterna att samordna informationsverksamheten i Sverige om »Förenade Nationernas syfte, organisation och verksamhet, utmynnande i förslag

ägnade att på ett ändamålsenligt sätt tillvarata förefintliga resurser för att skänka upplysningsverksamheten ökad effekt, bl. a. genom en koordinering av de insatser som av olika organ nu göres för att sprida kännedom om och förståelse för FN». Den utredningsman som fick uppdraget att verkställa denna översyn lade fram sitt betänkande den 30 augusti 1965 (Stencil UD, 1965: 3). Utredningsmannens slutsatser och rekommendationer kan sammanfattas i några få punkter.

1. En koncentration av upplysningen om FN och dess fackorgan är önskvärd, ehuru den inte helt torde kunna anförtros en enda myndighet eller organisation.

2. Informationen föreslås i största möjliga utsträckning koncentreras till eller i varje fall samordnas av Svenska FN-förbundet, som fyller de krav man bör ställa på en samordnare av denna verksamhet.

3. En koncentration av upplysningsarbetet till FN-förbundet, samtidigt som efterfrågan på information stiger, kräver personell och ekonomisk förstärkning av förbundets kansliresurser.

4. Denna upprustning förutsätter en uppräknig av statsanslaget. Riksdagen har således genom utredningen fått besked på de punkter som befanns oklara vid behandlingen av denna fråga 1964. Departementschefen har tagit hänsyn till utredningen så till vida att han föreslagit en höjning av anslaget till Svenska FN-förbundet med 10 000 kronor för budgetåret 1966/67 från 37 500 kronor till 47 500 kronor.

En så obetydlig höjning av anslaget kan inte gärna sätta Svenska FN-förbundet i stånd att i någon större utsträckning vidga och förbättra upplysningsverksamheten om FN och dess fackorgan. Detta blir så mycket svårare för förbundet som FN:s nordiska informationskontor i Köpenhamn har nödgats inskränka sin verksamhet till följd av bristande ekonomiska resurser. Minskningen har haft till följd att det material som från kontorets sida ställs till upplysningsarbetets förfogande blir allt mindre. Följaktligen måste FN-förbundets kostnader stiga avsevärt eftersom man har att räkna med ett ständigt ökat behov av information från allmänhetens sida.

Visserligen kommer FN-förbundet att, utöver det föreslagna anslaget om 47 500 kr. under tredje huvudtiteln, erhålla 12 000 kr. under den åttonde huvudtiteln. Det senare avser emellertid upplysning om UNESCO i Sverige och tillkommer endast till följd av en omläggning av den verksamheten. Anslaget kan sålunda inte anses ersätta medel för eller ens avse upplysningsverksamheten om FN-arbetet i stort.

FN-förbundets inkomster utgöres huvudsakligen av medlemsavgifter och anslag från 142 anslutna riksorganisationer och ett 60-tal lokala FN-föreningar med sammanlagt cirka 3 500 medlemmar. De stödjande organisationerna torde inte ha möjlighet att lämna ytterligare bidrag eftersom de behöver sina knappa tillgångar för att ombesörja den lokala verksamheten. Då återstår att söka erhålla medel genom lotterier, försäljning av brev-

märken o. s. v. Dessa utvägar är föga tilltalande och har inte sällan till resultat att föreningarna inte hinner ägna tillräcklig tid åt sin egentliga verksamhet, som är upplysningsarbetet.

Det kan också med fog hävdas att staten bör åta sig ett avsevärt ansvar för upplysningsverksamheten om FN och dess fackorgan. Hela den internationella verksamheten är ju en staternas angelägenhet. Därav följer att det måste åligga dessa att även sprida information inom respektive länder om vad som sker på det internationella fältet. Ansvaret för informationen kan inte rimligen vila endast på de frivilliga organisationerna. Däremot kan man säga att de senare erbjuder staten ett effektivt och billigt sätt att sprida den erforderliga informationen. Härvidlag betyder inte minst de enskilda individernas och organisationernas engagemang en värdefull tillgång.

Svenska FN-förbundet har tillsammans med Svenska freds- och skiljedomsföreningen, Svenska sektionen av internationella kvinnoförbundet för fred och frihet och Sveriges studenters FN-förbund begärt statsanslag för sin verksamhet under 1966/67 på sammanlagt 100 000 kronor. Departementschefen har föreslagit 75 000 kronor, varav 47 500 kronor till FN-förbundet. Motsvarande anslag för innevarande budgetår är 65 000 kronor varjämte 30 000 kronor anvisats till Svenska FN-förbundet för upplysning kring Internationella samarbetsåret. Då det särskilda anslaget av 30 000 kronor bortfaller budgetåret 1966/67 innebär det en minskning av bidraget till Svenska FN-förbundet med 20 000 kronor. Det särskilda anslaget var av engångskaraktär, men det vore beklagligt om den ökade upplysningsverksamheten skulle minska när den av alla tecken att döma i stället behöver vidgas och effektiviseras.

Åberopande vad ovan anförts föreslås,
att riksdagen måtte

1) till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* under tredje huvudtiteln för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 628 000 kronor,

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att 100 000 kronor av ovan nämnda anslag må utgå som bidrag till Svenska FN-förbundet och med detsamma samverkande organisationer.

Stockholm den 25 januari 1966

Ingrid Segerstedt Wiberg

Yngve Möller

Torsten Bengtson

Per Blomquist